

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

Za pohyblivým Slavíkovým betlémem se lze vypravit do Vysokého nad Jizerou. V tamní Staré Vsi čp. 19 je vystaven v přístavku u stodoly.

Od Vodsedálků ke Slavíkům

Sotva kilometr pod náměstím objevíte v rodinném domku betlém Františka Vodsedálka z let 1916 až 1933. V rohu světnice si z latí a prkýnek připravil kostru betlému, kterou postupně doplňoval postavičkami a baráčky. Byl inspirován Metelkovým betlémem, ale potěší nás zlobivý kluk, který zabouchá sousedům na dveře a pak se běží schovat. Vodsedálek myslel, že udělá betlém nový a lepší, ale v říjnu 1934 tragicky zemřel. Od roku 2001 je betlém opět vystaven.

Nejslavnější v okolí je však Slavíkův betlém ve vysoké Staré Vsi číslo popisné 19. Také je rohový, má několik pater jako Vodsedálkův. Petr Slavík, který se nikdy neoženil, ho budoval deset let do roku 1940. Betlém se s ním stěhoval, dnes je v přístavku u stodoly. Do pohybu ho před námi postupně uvádí paní Poloprutská.

Dramaturgie začíná ztemnělou scénou, osvětlenou lampami, jen v kovárně se pracuje, zní hudba, jsou i trubači hudebníci, selka rozpřahuje ruce nad trkajícími se berany. Tulák se zdvihá a dívá, kde to pastýř troubí, ale příliš ho to nevzruší, takže si zase lehne. Opozdál muž kouše do krajíce a zapíjí ho vodou. Sekáči kosí trávu, paní sype slepicím, pere prádlo. Takové jsou betlémy na Vysočtě.

Ve Frýdlantu točí klikou

Nápis Betlém na chaloupce v Zahradní ulici u náměstí v severočeském Frýdlantu prozrazuje, co zde můžete po celý rok spatřit. Gustav Simon rolničil a dílo budoval od mládí. Představil ho téměř na sklonku života. Zemřel v osmdesátce – téměř symbolicky na Štědrý den v roce 1953.

Na sto třicet figurek na ploše 4,15 krát 2 metry je většinou plochých a malovaných, některé jsou pohyblivé, spojené lanky. Paní Simonová, manželka autora vnuka, je na principu hodinového strojek uvádí do pohybu klikou. Spatříme tady sedláka pilně makajícího s trakařem i dřevorubce.

Některé figurky betlému Gustava Simona z Frýdlantu se pohybují na principu hodinového strojeku.

Reklamní betlémy

„Reklamní betlémy jsou naší jedinečností,“ říká hrdě předseda spolku českých betlémářů a vysokoškolský učitel Milan Zábranský nad svojí rozsáhlou sbírkou. Doprovázely nejrůznější zboží, třeba kávoviny nebo čokolády. Jsou z Kolína, Pardubic, Hradce Králové, Brandýsa nad Labem, ale i z Rakovníka. Děti je vystříhovaly a podlepovaly. Jsou proto použité, osahané a rozpadávají se, ale jsou vzácné. Některé spatříme na výstavě v Muzeu Karlova mostu v Praze. →

Milan Zábranský, předseda českých betlémářů